

มักไปรับการรักษาพยาบาลโดยใช้การแพทย์แผนปัจจุบันร้อยละ 97.67 และ 91.22 ตามลำดับ นอกจากนี้จะไปรับการรักษาโดยใช้การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์สุขภาพในปัจจุบันพบว่า พยาบาลและ อสส. ที่มีการเจ็บป่วยในอดีตมักไปรับการรักษาพยาบาลโดยใช้การแพทย์แผนปัจจุบันร้อยละ 81.08 และ 96.47 ตามลำดับ นอกจากนี้จะไปรับการรักษาโดยใช้การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งแสดงถึงการรู้จักการดูแลตนเอง เมื่อเกิดเจ็บป่วยก็ไปรับการรักษาทันที เนื่องจากศูนย์บริการสาธารณสุขมักจะอยู่ใกล้ชุมชน พยาบาลและ อสส. มีความคุ้นเคยกัน เมื่อเกิดการเจ็บป่วยก็จะได้รับคำแนะนำให้ไปรับการรักษาอย่างถูกวิธี ส่วนมากจะไปรับการตรวจรักษาตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

2. ผลการวิเคราะห์การรับรู้วิธีการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกพบว่าพยาบาลและ อสส. เริ่มมีการรับรู้การแพทย์ทางเลือกถึงร้อยละ 54 และ 35.9 ตามลำดับ เมื่อดูจำนวนการรับรู้วิธีการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกพบว่า พยาบาลและ อสส. เริ่มหันมามองการแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบัน แม้ว่าผู้ใช้บริการการแพทย์ทางเลือกจะยังมีน้อย แต่ทั้งพยาบาลและ อสส. ก็เริ่มสนใจการแพทย์ทางเลือกกันแล้ว ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการแพทย์ในปัจจุบันมีขั้นตอนยุ่งยาก ต้องเดินทางทำให้เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายสูง ประกอบกับแบบแผนการเกิดโรคเปลี่ยนไปจากโรคติดต่อเป็นโรคไร้เชื้อ ทำให้หลายคนมองว่าการแพทย์แผนปัจจุบันไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ และบางครั้งเป็นการรักษาที่ทรมาน ทำให้ต้องเสาะแสวงหาทางเลือกอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพการและเศรษฐกิจของตนเอง

3. จากผลการวิเคราะห์ พยาบาลและ อสส. เคยเรียนรู้การดูแลสุขภาพโดยใช้การแพทย์ทางเลือกมาจากอาจารย์หรือผู้รู้ร้อยละ 66.67 และ 52.89 ตามลำดับ นอกนั้นเป็นการเรียนรู้จากบิดามารดาหรือสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นการบอกถึงการแพทย์ทางเลือกว่าได้เกิดมานานแล้ว แต่ในปัจจุบันเราหันเหไปตามกระแสของสังคม จนกระทั่งรู้ว่าไม่สามารถรักษาหาย จึงหันกลับไปหาการแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ ที่สามารถทำให้สุขสบายและบางโรคก็หายได้โดยปราศจากเหตุผล อย่างเช่น เบาทหวาน อัมพาต และมะเร็ง เป็นต้น

4. ผลการวิเคราะห์ของ พยาบาลและอสส.ที่เคยรับรู้วิธีการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือก พบว่าพยาบาลและอสส.ยังนำมาใช้กับตนเองร้อยละ 76.92 และ 82.50 ตามลำดับ และเมื่อหายแล้วยังนำไปใช้กับผู้อื่นอีกเป็นการบอกต่อ ๆ กันไป ปัจจุบันเราจะพบว่ามีหมอกกลางบ้าน หมอกจุดจุด หมอนวดฝ่าเท้า การใช้สมุนไพร การนั่งสมาธิและอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งการแพทย์ทางเลือกเหล่านี้ แม้ว่าจะไม่สามารถทำให้หายได้เด็ดขาดแต่ก็

ทำให้เกิดการผ่อนคลาย บรรเทาอาการเจ็บปวด ทำให้เกิดกำลังใจซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนอย่างดีที่จะส่งผลการหายของโรคได้ แม้ว่าถ้าไม่หายก็ยังสามารถทำให้ผู้ใช้การแพทย์ทางเลือกเหล่านี้เลือกตายอย่างสงบได้อย่างไม่ทรมาน ดังเช่นผู้ป่วยมะเร็งที่รับการรักษาโดยเคมีบำบัด และผู้ป่วยที่เป็นอัมพาตที่สิ้นหวัง เมื่อมาทดลองใช้การแพทย์ทางเลือกก็สามารถหายได้ตามปกติก็มีมากมาย

5. ผลการเปรียบเทียบความเชื่อในประสิทธิภาพของการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกของพยาบาลและอสส.แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มนุษย์แต่ละสังคมมีวิธีการเอาชนะโรคร้ายไข้เจ็บที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบความเชื่อ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและความสำเร็จทางเทคโนโลยี ในมิติทางวัฒนธรรมพบว่า แต่ละสังคมจะประกอบไปด้วยระบบการดูแลสุขภาพมากกว่า 1 ระบบ ซึ่งในสังคมไทยก็เช่นเดียวกัน มีทั้งระบบการแพทย์แผนตะวันตก (Western medical system) หรือการแพทย์แผนปัจจุบัน ระบบการแพทย์ไทย (Thai tradition system) และระบบการแพทย์ท้องถิ่น (Local medical system) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม พฤติกรรม และสิ่งแวดล้อมได้ก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุขใหม่และกลายเป็นสาเหตุการตายที่เป็นการตายหรือพิการที่สำคัญของประชาชนชาวไทย ซึ่งโรคดังกล่าวมักเป็นโรคเรื้อรังที่ต้องใช้ระยะเวลาการรักษาที่ยาวนาน หรือต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหลายครั้ง เป็นการทำลายความสุขในชีวิตครอบครัว ซึ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยเหล่านี้หาทางที่จะไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลให้น้อยที่สุด ดังนั้นหลายคนจึงแสวงหาวิถีทางต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งสุขภาพดี ประกอบด้วยในสภาวะปัจจุบันมีวิถีทางมากมายที่จะทำให้สุขภาพดี เช่นการใช้สมุนไพร การออกกำลังกาย การดื่มน้ำอาร์ซี การนวด การประคบ การนั่งสมาธิ พิธีกรรมบางอย่างที่สร้างขวัญและกำลังใจ เป็นต้น ซึ่งวิถีทางเหล่านี้ส่งผลให้คนมีสุขภาพดี ลดหรือบรรเทาอาการเจ็บป่วยได้ จึงทำให้คนหันมาสนใจวิถีทางต่าง ๆ เป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพตนเอง พยาบาลและ อสส. ก็เช่นเดียวกันซึ่งต่างก็มองวิถีทางต่าง ๆ เหล่านี้เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งสำหรับการดูแลสุขภาพตนเอง แม้ว่าความเชื่อในแต่ละคนจะต่างความรู้และประสบการณ์ก็ตาม แต่ก็ใช้การแพทย์ทางเลือกเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้สุขภาพดี

6. ผลการเปรียบเทียบความเชื่อในผลดีแต่ละด้านของการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือก ของ พยาบาล และ อสส. พบว่าไม่แตกต่างกัน

ระบบการแพทย์ในประเทศไทยมุ่งผลิตแพทย์เพื่อการรักษาสุขภาพมากกว่าการส่งเสริมและป้องกันโรค ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 4-5 เน้นการสร้างสถานบริการให้เพียงพอกับประชาชน แต่ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม